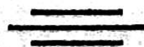
O Crkvi Katoličkoj kao kraljestvu Krista Kralja

KORIZMENA POSLANICA

Dr. JOSIPA SREBRNIĆA,
BISKUPA U KRKU

1927.

PRIMORSKI ŠTAMPARSKI ZAVOD D. D. — SUŠAK.

JOSIP

PO MILOSTI BOŽJOJ I SVETE APOSTOLSKE STOLICE BISKUP KRČKI

ČASNOM SVEĆENSTVU I VJERNICIMA SVOJE BISKUPIJE

POZDRAV I BLAGOSLOV U GOSPODINU.

Predragi u Isukrstu!

Jedan od najzamašnijih dogadjaja u životu Katoličke Crkve u prošloj godini jest bez sumnje uvedenje novoga blagdana u počast Krista Kralja. Svuda se u našoj biskupiji taj blagdan slavio s najvećom svečanošću, što će se na isti način svake godine obnavljati. Sv. Otac Papa Pijo XI. uveo je novi blagdan s posebnim encikličkim pismom, koje Vam se prošlog oktobra čitalo i ujedno obrazložilo u nedjelje prije samog blagdana. Stalno ste svi s posebnim nutarnjim veseljem i velikim zadovoljstvom uzeli na znanje vijest o blagdanu Krista Kralja, jer već od svojih mladih dana gledate u Isusu Kristu ne samo Spasitelja svôga, nego i drugu božansku osobu te gospodara, kome su podčinjeni nebo i zemlja. Nas pak upravo ta prevažna činjenica nuka, da često i rado razmišljamo o vlasti Isusa Krista Kralja i o kraljestvu njegovu. Svrha naša na svijetu jest, da Boga upoznamo, da ga ljubimo, da mu služimo te tako sebe spasimo. Budući je Isus Krist naš Bog i naš Kralj i Gospodar, to nema po nas važnije stvari, nego da se s Njime što bolje upoznamo, e da Ga možemo što više ljubiti, što ljepše služiti te tako sebi u životu na zemlji i nakon smrti u kraljestvu Njegovu jedno mjesto osigurati. Evo razloga, radi kojeg hoću, da nadovezujući na prošlogodišnje uvedenje blagdana Krista Kralja, posvetim ovu svoju korizmenu poslanicu istome Kristu Kralju, da vidimo: 1) Na koji On način vlada u ljudskome rodu; 2) koje posebne odlike pokazuje Njegovo kraljestvo; 3) koja velika prava imamo i koje dužnosti treba da vršimo u tom kraljestvu.

1. Crkva Katolička - Krist Kralj na zemlji.

Naš Spasitelj Isus Krist svojim je uzašašćem na nebo prestao boraviti tijelom u ljudskome društvu na zemlji. Tim je činom postao On za nas nevidljiv. No još je Danijel proricao o njemu: »I dade mu se vlast i slava i carstvo, da mu služe svi narodi i plemena i jezici; vlast je njegova vlast vječna, koja ne će proći i carstvo se njegovo ne će rasuti.« (Dan 7. 14).

Kako može vršiti svoju vlast kao Kralj, komu treba da služe svi narodi i plemena i jezici, ako se nalazi na nebu, gdje ga ljudi ne mogu ni vidjeti ni čuti? Jer ljudsko je društvo takove naravi, da mora svoga poglavara i vidjeti i čuti; i poglavar sam mora da se vidljivo ističe kao takav sad davajući odredbe sad sudeći sad opet izričući kazne!

Sve to vrijedi još posebice o Kristu, o kome je još prije njegova začeća rekao arkandjeo Gabrijel Bl. Dj. Mariji: »Kraljevat će u domu Jakobovu uvijeke i kraljestvu njegovu ne će biti kraja« (Lk 1, 31), te je apostol Ivan govorio o njemu, da ima na haljini i na bedru svome napisano: »Kralj kraljeva i gospodar gospodara« (Otkr. 19, 16). Poviše je sam Isus naglasio o sebi: »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji« (Mt 28, 19). Krist kao čovjek ima dakle svu vlast na nebu i na zemlji; sve gospodstvo nad svijetom pripada njemu. On je vrhovni zakonoša; on vrhovni sudac svakome pojedincu, svakoj obitelji, svakome narodu, čitavome ljudskome rodu; on »ima ključeve od smrti i podzemlja« (Otkr 1, 18) te time vrhovnu izvršnu vlast, da može svoje odredbe i svoje osude neizbježivo provesti. Sve to sadržava njegova kraljevska vlast. Kako se dakle tom vlašću služi, da ljudima vlada, kad se nalazi On na nebu, te je za nas nevidljiv?

Istina je, nalazi se On na nebu, ali prije svôga polaska ustanovio je i uredio Crkvu, kojoj je predao svoju kraljevsku vlast, da njome upravlja u ime njegovo i za svrhe njegove na slavu Božju i spasenje neumrlih duša. Izabrao je Petra za zamjenika svôga i poglavara Crkve, njemu je predao vlast, da pase janjce i ovce njegove (Iv 21, 15 sl.), njemu je uručio ključeve kraljestva nebeskoga, njemu vlast, da bude svezano na nebesima, što će svezati na zemlji i da bude razriješeno i na nebesima, štogod će razriješiti na zemlji (Mt 16, 19). Izabrao je poviše apostole, a medju njima Petra kao njihova poglavara te im rekao: »Kao što je Otac poslao mene i ja šaljem vas (Iv 20, 21); njima je dao Duha Svetoga te vlast, koja pripada inače samome Bogu, da mogu pokajanim grijehe opraštati« (Iv 20, 22. 23). A prije svôga polaska na nebo naredio im je, da idu i naučavaju sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih, da drže sve ono, što im je on zapovijedio (Mt 28, 19. 20).

Tako je Gospodin Isus Krist poskrbio, da se njegovo spasiteljsko djelo nastavlja do kraja svijeta. Crkva je Katolička, kojoj je to djelo povjereno i koja to provadja od onog dana, kad je Duh Sveti došao na apostole, te je sv. Petar kao prvi izmedju apostola pozvao narode, da čine pokoru te se svaki krsti u ime Isusa Krista za oproštenje grijeha svojih (Dj Ap 1, 38). Toj Crkvi pripadaju naravski takodjer sva ona kraljevska prava, kojim se Isus Krist odlikuje.

Ona nije samo njegova zamjenica kod spasavanja duša, ona se radi svoga postanka i svoje zadaće i osobito radi svojih odnosa prema Kristu izravno nazivlje tijelo Kristovo. »On je glava t i j e l a C r k v e«, kaže sv. Pavao (Kol 1, 18). Pojedini su vjernici udovi Kristovi, jer su članovi Crkve, uči isti apostol na drugome mjestu (1 Kor 6, 15), jer »V i s t e tijelo Kristovo i udovi jedan drugomu« (1 Kor 12, 27). Pače radi velikog tajinstvenog jedinstva Crkve s Kristom sv. Pavao naučava, da je Crkva sam Krist. On istovjetuje Krista s Crkvom, njegovim duhovnim tijelom, kad n. pr. piše: »Jer kao što je tijelo jedno, te ima mnoge udove, a svi udovi tijela premda su mnogo, jedno su tijelo, tako i Krist« (1 Kor 12, 12), a Krist je ovdje njemu mnoštvo vjernika, t. j. Crkva Katolička.

Vidljiva dakle Crkva Katolička zamjenjuje Krista, koji se sa svojim vidljivim tijelom nalazi na nebu, za sva vremena ovdje na svijetu. Ona ne će radi toga nikada propasti, jer »vrata je paklena ne će nadvladati« (Mt 16, 18), sam Krist bit će s njome »u sve dane do svršetka svijeta« (Mt 28, 20). U tome se već pokazuje jedno odličje, što je Crkva ima radi svoje sveze s Kristom: ona je kaošto on sam, vječno nepobjediva i vječno mlada, doista divno odličje, kojim se ne ponosi nijedan kralj i nijedno kraljestvo na svijetu. Rod za rodom pada u grob, države se radjaju, dižu se te djeluju, jedne kratko doba druge čitava stoljeća, ali i one prestaju i druge tvorbe zauzmu njihova mjesta; jedna vrsta ljudske uljudbe mijenja drugu, sav se život ljudski razvija u jednom ili drugom obliku od kolijevke do smrti, samo Krist u svojoj Crkvi živi i kraljuje u vječnoj mladosti, neznajući za umiranje i smrt!

Dakako da je Kristovo kraljestvo druge naravi nego bilo koje kraljestvo zemaljskog porijekla. »Kraljestvo moje nije od ovoga svijeta«, naglasio je Krist sam pred Pilatom (Iv 18, 36). Ono je u prvome redu duhovno, t. j. ono se proteže na život ljudskih duša, ukoliko su one podložne Bogu, te na onaj red, koji je Bog propisao, da mu ljudi služe i svoje duše spasu. Taj red, koji sadržava istine, koje treba vjerovati; zapovijedi i propise, prema kojim treba živjeti; sredstva, koja treba za život duše upotrebljavati, čuva i pruža nepogriješivo, potpuno i savršeno jedino Katolička Crkva kao Kristovo kraljestvo na ovome svijetu.

Sam je Krist tačno odredio, tko joj pripada, a tko joj ne pripada, kad je naredio apostolima: »Idite po svemu svijetu i propovijedajte evandjelje svakome stvorenju! Koji uzvjeruje i pokrsti se, spast će se, a koji ne uzvjeruje, osudit će se« (Mk 16, 15. 16). Radi toga naučava već sveti Ciprijan († 258): »Tko ostavi Crkvu Kristovu, ne će imati ni nagrade od Krista. Tko nije u jedinstvu s njome, ne vrši zakona Božjega, nema vjere Oca i Sina, nema ni života ni spasa« (De Unit. Eccl. n. 6). Sv. Augustin naglasuje isto: »Izvan Crkve Katoličke može (t. j. onaj, koji njoj ne pripada ili je otpao od nje) imati sve, samo se ne može spasti. Može imati časti, može primati i dijeliti sakramente, može pjevati aleluja, može u ime Oca i Sina i Duha Svetoga vjeru i imati i propovijedati, može odgovarati Amen, može držati Evandjelje, ali nikada ne će polučiti spasenje, osim u Crkvi Katoličkoj.« Krist Kralj i Njegovo kraljestvo Crkva Katolička su jedno te isto, to jasno slijedi takodjer iz samih Kristovih riječi: »Tko vas — to je apostole ili Crkvu — sluša, mene sluša, i tko vas prezire mene prezire. A tko mene prezire, prezire Onoga, koji je mene poslao« (Lk 10, 16). Tako može govoriti o sebi i o svojem kraljestvu samo onaj, kome je sva vlast dana na nebu i na zemlji.

Kristovo kraljestvo proteže se na sva vremena i na sve narode. Nijedan čovjek nije od njega izuzet. Svi ljudi spadaju pod vlast Kristovu dotično njegove Crkve. »Koji uzvjeruje i pokrsti se« — t. j. tko postane članom Kristove Crkve — »spast će se; a koji ne uzvjeruje« — t. j. tko nema volje te po vlastitoj krivnji ne će da postane članom njezinim, dotično tko ne će da živi, kako to vjera odnosno ako je poganin, zakon naravi propisuje — »osudit će se.« Vlast, kojom se Krist preko svoje Crkve služi, obuhvata ne samo one, koji se nalaze u Crkvi Katoličkoj, nego i one, koji su izvan nje pače i one koji su izvan kršćanske vjere uopće.

Premda je njegova vlast i njegovo kraljestvo u prvom redu duhovnog značaja, premda zasjeca u prvome redu samo u ono, što se odnosi na otkupljenje ljudskoga roda i spasavanje duša, ipak razumije se samo po sebi, imaju Krist i Njegova Crkva pravo na potpunu i neograničenu slobodu kod djelatnosti svoje za proslavu Božju i spasenje duša; poviše pravo da proniknu svojim načelima i svojim duhom svako ljudsko društvo, u prvom redu obitelji, općine, narode i same države; napokon pravo, da slobodno raspolažu sa svim onim stvarima, što su im potrebite u nastojanju, da postignu svoje visoke duhovne ciljeve.

To treba, da se kratko istakne, jer dobra, što ih Katolička Crkva predstavlja i nudja, božanske su vrijednosti; duše, koje ona Kristu osvaja, neumrle su; u vječnost sižu i ciljevi, radi kojih ona postoji i za koje se žrtvuje, stoga je jasno, da je njoj, Crkvi kao Kristovu kraljestvu, sve podredjeno, što je prolazno, zemaljsko, časovito. Nema riječi, kojima bismo veličanstvenost Kristove Crkve primjerno mogli opisati i dostojanstvo njezino ocrtati. Ona zbiljski neizmjerno nadmašuje svako svjetsko, svako čisto ljudsko društvo. Čitave knjige mogle bi se napisati o kraljestvu Kristovu, o Crkvi Katoličkoj. Ovdje smo htjeli samo ustanoviti, da je Crkva Katolička kao Krist sam pozvana, da vrši njegova kraljevska prava medju nama, da širi njegovo kraljevstvo do kraja svijeta, da posreduje ljudskome rodu sve one neizmjerne blagodati, koje je Krist životom i smrću svojom zaslužio.

2. Crkva Katolička kao Kristovo kraljestvo.

Nije moguće, da Vam ovdje sve ono bogatstvo iznesem i orišem, koje nam je Isus Krist stekao, iznijet ću samo one njegove strane, koje označuju Crkvu Kristovu kao kraljestvo istine, kraljestvo pravde, kraljestvo ljubavi, da ne bude nijednoga medju Vama, koga ne bi to bogatstvo zanijelo, da se Crkvi ujedno ne divi i da je svim srcem svojim ne ljubi.

a) Kraljestvo istine.

Crkva Katolička je kraljestvo istine. »Ja sam svijetlo svijeta«, rekao je o sebi Isus Krist (Iv 8, 12). Kašto nam se u svijetlu jasnog podnevnog sunca prikazuje sve čisto i bistro, te nema nikakvih tmina, nesigurnosti i zagonetaka, jer je sve pred našim očima otvoreno, tako nam nauka Isusa Krista donosi odgovor i jasnoću u sva najvažnija pitanja o životu naših duša. Otkuda je svijet i koju imade svrhu; otkuda je čovjek i koju svrhu ima naš život; otkuda i zašto je toliko zla na svijetu; da li je Bog i ako jest, koji su odnosi izmedju njega i ljudskog roda; da li je čovječja duša neumrla i koja je sudbina njezina poslije smrti; koju zadovoljštinu treba da Bogu dadeš, ako si načinio zlo — takova i druga slična pitanja uvijek se dizala u ljudskim dušama, ali nitko nije znao, da jasno i konačno na nje odgovori. Najbistrije glave i najveći veleumi kod Grka i Rimljana i drugih naroda n. pr. u Indiji i Kini, mučili se i razmišljali, da bi našli zadovoljiva i konačna rješenja na prije spomenuta najvažnija pitanja po naš život, ali se sve njihovo istraživanje svršilo samo u novim zabludama ili u najboljem slučaju s bolnom dvojbom u duši. Prave sigurnosti nijesu mogli nikada polučiti. Mjesto u svijetlu istine nalazili su se u tmini. Živjeli su i umirali, ali nijesu znali, što će biti s njima. Izuzetak od toga bili su samo Židovi radi posebnog zadatka, što im ga je Božja Promisao povjerila.

Ali došao je Isus Krist, svijetlo od svijetla, i začule se njegove riječi, koje je podkrepio božanskom svetošću svoga života, svojim divnim čudesima te napokon najkrutijom smrću,

kojoj se on za jamstvo nauke svoje predao, i sunce je zasjalo istine nad ljudskim rodom, najljepše sunce, koje je rastjeralo sve tmine i sjene u pitanjima, koja su za čovjeka najvažnija. On je Kralj istine, pače istina sama. »Ja sam put i istina i život« (Iv 14, 6). »Ja sam svijetlo svijeta. Tko ide za mnom, ne će hodati u tmini, nego će imati svijetlo života« (Iv 8, 12). Ovako je govorio on sam o sebi. Mi po njemu tačno i jasno znademo, od kuda je svijet i tko je stvorio svijet i samoga čovjeka; mi dobro znademo, od kuda je sve zlo na zemlji, i da je s grijehom došlo u ljudsko društvo; dobro znademo, da jest Bog i koje su njegove zapovijedi i koje su dužnosti, što ih imamo prema njemu, i što treba činiti da polučimo oproštenje grijeha; dobro znademo, da ima život u vječnosti; da je bio ljudski rod osudjen na vječnu propast, ali je došao Spasitelj, koji ga otkupio, otvorio mu nebo, ustanovio Crkvu te mu s njome dao blagodat svetih sakramenata; mi ne živimo u tmini; jer Isus Krist vlada nad nama kao Kralj istine! Za nj vrijede riječi: »Sve su zapovijesti tvoje istina« (Ps 118, 151). Članovi smo njegova kraljestva; u tome kraljestvu znade svaki, što treba da čini, da postigne svrhu svôga života. I kad bi nastala u društvu koja pomutnja, vidljivi poglavar Kristove Crkve Sv. Otac Papa u Rimu, ima kao zamjenik nevidljivog Krista Kralja, da Crkvi nepogrješivo tumači objavljenu istinu, te da vjernicima otkriva i pokazuje one staze, koje jedine vode sigurno i izravno k Bogu i spasenju. Veselimo se, da smo članovi Katoličke Crkve i da smo s njome u kraljestvu istine.

Samo Crkva Katolička može s Kristom kazati o sebi: »Ja sam svijetlo svijeta«, samo ona kao drugi Krist govoriti: »Ja sam put, istina i život«. Ima i drugih crkava i drugih vjerskih udruženja; i mnogi od Vas, predragi vjernici, koji ste radi svoje zarade ili iz drugih razloga pošli u svijet i boravili daleko od rodjenog mjesta, biste mogli odmah jedno ili drugo takovo udruženje navesti, ali dobro pamtite, nijedno nije kraljestvo istine, jer kraljestvo istine sagradjeno je na Petru prema riječima, koje je opet sama vječna istina Isus Krist govorio: »Ti si Petar i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i vrata je paklena ne će nadvladati« (Mt 16, 18). Petar se pak nalazi u rimskim papama, koji su njegovi pravovaljani i neosporivi nasljednici te primaju prema tome kao njegovi baštinici od Isusa Krista iste velike povlastice, što ih je bio Petru podijelio. Od svega početka imala je Crkva Katolička kao kraljestvo istine velikih neprijatelja u svijetskoj vlasti: od rimskih careva do sadanjih progonitelja u Meksiku, u duševnom svijetu od nekadašnjih krivovjeraca gnostika i arijanaca do današnjih starokatolika i raznih odmetnika, velikih neprijatelja u nećudorednom životu, u oholosti i neznanju, ali istina je nepobjediva, tim više, ako je ta istina sam Bog Isus Krist, dotično Crkva s Petrom na čelu, kojoj je povjerio sve blago svojih objavljenih istina. Iz svega srca ljubimo Crkvu Katoličku, to živo i vidljivo kraljestvo istine, te stojmo uvijek čvrsto uz rimskoga Papu, uvijek svijesni, da smo »narod pravedni, koji čuva istinu« (Iz 26, 2) te je pripravan, da se radije svega odreče nego da nju ostavi.

b) Kraljestvo pravde i pravednosti.

Crktva Kristova je takodjer kraljestvo pravde i pravednosti. Bezbrojna su mjesta u svetome pismu, gdje se veliča pravednost Božja. »Gospode, Ti si pravedan i pravedne su sve Tvoje rasude i svi su Tvoji putevi milosrdje i istina i pravda«, tako se molio Tobija Bogu (Tob 3, 2) i istu molitvu opetuju proroci i svi pravednici Staroga zavjeta. Sv. Pavao pak u Novom zavjetu naglasuje, »da je sud Božji prema istini« (Rim 2, 2), »koji će platiti svakomu po djelima njegovim« (Rim 2, 6), jer »Bog ne gleda tko je tko« (Rim 2, 11). Da, »Gospod je pravedan i ljubi pravednost« (Ps 10, 8).

U toj božanskoj savršenosti objavio se i nastupio i sam Isus Krist. Već poglavita svrha, radi koje se druga božanska osoba uputila te kao Bog-čovjek Isus Krist provela život svoj na zemlji, bila je najčišći i najvelebniji izražaj pravednosti. Božja je naime pravednost zahtijevala, da joj se dade zadovoljština za neizmjerno tešku uvredu, kojom se naši praroditelji pobunili protiv Boga, zadovoljština poviše za sve grijehe svih ljudi na svijetu. Isus Krist je iz ljubavi prema nama i u ime naše glavom udovoljio zahtijevu Božje pravednosti, prikazav joj u zadovoljštinu sebe u svojoj krvavoj muci i smrti na križu. On kao svojevoljna nevina žrtva Božje pravednosti mora dakle da bude naravski i sam najgorljiviji zastupnik i ljubitelj pravednosti uopće. To je prorícao već Izaija o njemu govoreći: »Ne će suditi po tome, što oči vide niti će kazniti po tome, što se od drugih čuje, nego će po pravdi suditi siromasima i po pravici kazniti krotke u zemlji« (Iz 11, 3. 4).

Pravednost zahtijeva, da se udovolji svakomu prema pravu, što ga ima. Takove pravednosti svijet bez Isusa Krista gotovo ne pozna. Bez Isusa Krista jao siromasima i slabima i neuvaženima! Bez Isusa Krista postoji ropstvo; ima roditelja, koji svoju dječicu bacaju ili prodaju; vlada nemilosrdnost i nasilnost, nijeti se neograničena čeznja za vlastitim interesom. Sjetimo se samo, što je učinio Herod s djecom u Betlehemu, a da nije bio kažnjen; što je drugi Herod učinio s Ivanom Krstiteljem, i opet, da ga nitko nije kaznio; kako je Pilat osudio Isusa na smrt, premda je znao, da je nedužan. Takva su djela bez Isusa Krista! Bio je upravo Isus Krist onaj, koji je u ljudski rod opet donio smisao za pravdu i samu pravednost. On je zavapio jao farizejima, jer su bili tvrdog srca; on je prorícao razorenje Jeruzalemu, koji nije htio, da se popravi; on je označio veliku vrijednost malene milostinje siromašne udo-

vice, a nikakovu vrijednost taštih velikih darova farizeja; on se zauzeo za pokajanu grješnicu a odbio je ohole književnike; on je pokazao, što se dogodilo rasipnom bogatašu, a što zapuštenom Lazaru; on je upozorio, koliko vrijedi ponizna molitva griješnog carinika, a koliko ona licemjernog farizeja; on je najavio, što čeka one, koji vrše djela milosrdja, a što one, koji ne će, da ih čine; što čeka one, koji živu prema zapovijedima i one, koji ih ne vrše; on je saopćio nagrade, koje su pripravljene vjernim slugama i kazne, koje su odredjene nevjernima. Svuda gledamo i vidimo u njemu učitelja pravednosti. »I divljahu se nauci njegovoj, jer ih je učio kao onaj koji ima vlast, a ne kao književnici« (Mk 1, 22).

Tako je on, koji je umro kao žrtva Božje pravednosti, načinio iz Crkve svoje kraljestvo pravednosti, gdje »nema ni Židova ni Grka, nema ni roba ni slobodnjaka, nema ni muško ni žensko, jer ste vi svi jedno u Kristu Isusu« (Gal 3, 28). U tome kraljestvu su i jedni i drugi samo djeca Božja, medju njima nema razlika ni narodnih ni društvenih ni prirodnih. Kao djeca Božja imaju svi ista prava na ljubav Božju, na nebesku baštinu, na nebesku hranu te uopće na blago Isukrstovih zasluga, ista prava od pape do zadnjeg svetovnjaka. Postoje doduše razlike u vanjskom ustroju Kristove Crkve, jer ga naše zemaljske prilike zahtijevaju, ali pred Bogom su svi članovi Crkve samo djeca Božja s istim pravima i dužnostima. Eto, kako divno je pravednost u tome kraljestvu provedena! Radi toga s udivljenjem opažamo, kako se pored svetih papa i biskupa takodjer inače u svijetu nepoznate redovnice dižu kao svetice na sjaj naših oltara, s njima prosti svećenici, lajici, udovice, pače i udate žene!

Kao kraljestvo pravednosti Crkva se Katolička uvijek zauzimala za prava slabih, nemoćnih i nenaoružanih protiv nasilju jakih. Ona je oslobodila djecu od samovolje očeve; ona digla ženu na visinu čovječeg dostojanstva; ona je otpravila ropstvo; ona je uvijek svako nasilje osudjivala. Ona se nikada nije strašila mogućnicima ovoga svijeta zavapiti: To ne smijete, jer vam zakon Božji zabranjuje; nije se strašila, pozvati ih na pokoru i javnu naknadu, kad su se javno o zakon Božji ogriješili. Sv. Ambrozije je velikom caru Teodoziju zabranio ulaz u crkvu i zahtijevao od njega javnu pokoru, jer je bez istrage dao buntovnike u Solunu pogubiti te su radi toga mnogi nedužno zaglavili. I car je Teodozije pokoru prihvatio. Sveti papa Nikola I. štitio je zakonitu ženu kralja Lotara II., kad ju je taj kralj zabacio, te se htio s drugom vjenčati. Borba je trajala mnogo godina, ali je Lotar morao popustiti. Za pravdu se je Crkva neustrašivo zauzimala protiv nasilnim carevima Henriku IV., Henriku V., Frideriku I., Frideriku II., poviše protiv kraljevima u Francuskoj, Španjolskoj, Engleskoj i drugdje u srednjem vijeku. Nije se bojala ni Napoleona, kad ga je radi

njegova nasilja izopćila iz svoga društva. U najnovije vrijeme doživjesmo mi glavom, kako se jedan Lav XIII. zauzeo za radnike, koje su kapitalistička poduzeća počela iskorišćivati; dočekasmo jednoga Pija X., koji prosvjeduje protiv nepravdi, koju su vlastodršci u Francuskoj na polju školske obuke počinjali; jednoga Benedikta XV., koji je svijetu doviknuo, da narodi ne umiru; da snose s gnjevom u srcu jaram, kad su poniženi i gaženi, te misle od roda do roda na osvetu i oslobodjenje; našega napokon Pija XI., koji za pravdu neprestano diže svoj glas i svoj prosvjed protiv vladajućima u Meksiku i u samoj Italiji! Da, Crkva je kao drugi Krist, kao kraljestvo Njegovo, utočište i domovina pravde i pravednosti! Radi toga nastoji već od postanka svôga, da je slobodna, jer sama najbolje znade, da bez slobode ne bi mogla vršiti svôga uzvišenog zadatka, da štiti pravdu te da je prema svima bezobzirno pravedna. Blagodarimo Bogu, jer smo članovi Crkve, kraljestva pravde i pravednosti, i nastojmo, da imamo u svakom pogledu beskrajno pouzdanje u njezine odluke i odredbe, makar bi se moglo dogoditi da ih ne shvaćamo, makar bi mogli protivnici pisati i vikati, da Crkva ne računa s vremenom, s raznim potrebama ili osjećajima, jer da njezine odluke nijesu shodne, te im možda prigovarali, da su pače nepravedne. Ne, nikada ne ćemo pristati uz ovakve prigovore i klevete, jer jesmo i hoćemo biti uvijek duboko uvjereni, da vrijede riječi, što ih je Tobija upravljao k Bogu, i za kraljestvo Božje — Katoličku Crkvu: »Svi su tvoji putevi milosrdje i istina i pravda!«

c) Kraljestvo ljubavi.

Milosrdje je ljubav, te eto iste riječi nam već svjedoče, da je Kristova Crkva takodjer kraljestvo ljubavi. Pa i ne može da bude drugačije, jer smo čuli, da je prema nauci sv. Pavla Crkva tijelo Kristovo, pače sam Krist, a budući je Krist nosilac najveće, božanske ljubavi, mora da bude i njegova Crkva sijelo i kraljestvo ljubavi.

Strašne su bile posljedice prvog grijeha i otpora naših praroditelja protiv Boga. Izgubili su prijateljstvo Božje i raj i neumrlost, a proklestvo je počelo pratiti život njihov i čitavog njihova potomstva. Umorstvo Abelovo — bratoubistvo Kajinovo bila je prva užasna pojava neizmjernog jada ovog prokletstva. Ljudski rod zaboravio je na Boga te se predao najgorim opačinama. Ljudi su postali »robovi grijeha« (Rim 6, 20), djavao bio je »vladar ovoga svijeta« (Iv 12, 31) pače, kako sv. Pavao veli »bog ovoga svijeta« (2 Kor 4, 4). Najveće je neznanje u vjerskim stvarima bilo svuda rašireno te poviše kao posljedica grijeha i najrazličitije nemoći.

Ali pokazala se napokon »dobrota i čovjekoljublje našega Spasitelja Boga« (Tit 3, 4); »Bog je tako ljubio svijet, da je

predao jedinorodjenog Sina svôga« (Iv 3, 16), koji »se javio, da razori djela djavolska (1 Iv 3, 8), »da grijehe naše uzme« (1 Iv 3, 5) »i da život svoj dade u otkup za mnoge« (Mt 20, 28). Iz najčišće ljubavi prema nama, otkupio nas je Isus iz ropstva djavolskog, te nas podigao u slobodu djece Božje. Raskrio nam je predagocjeno znanje o Bogu i našim odnosima prema njemu — on sam je rekao uoči smrti svoje: »Ja sam se rodio i došao na svijet, da svjedočim istinu« (Iv 18, 37). Najčišća ljubav ga je uvijek poticala, da se kod svake prigode žrtvovao za grješnike, bijedne i nemoćnike, dok ga nije ista ljubav propela na križ, »da umrije za sve« (2 Kor 5, 15). Sama ljubav je govorila iz njega, kad je svjedočio o sebi: »Ja sam pastir dobri, koji daje život svoj za ovce svoje« (Iv 10, 11); sama ljubav ga je gonila, da »je učio svaki dan u hramu« (Lk 19, 47), kad je bio u Jeruzalemu, ili da »je polazio po svoj Galileji učeći u njihovim zbornicama i propovijedajući evandjelje o kraljestvu« (Mt 4, 23). »Sav je narod dolazio k njemu« (Iv 8, 2) i »silan svijet pošao je za njim« (Mt 4, 25), a on pun neizmjerne ljubavi »liječio je svaku bolest i svaku nemoć u narodu« (Mt 4, 23), i kad su k njemu priveli »sve bolesne, koji su trpjeli od različnih bolesti i muka, i opsjednute i mjesečnjake i uzete, izliječio ih je sve« (Mt 4, 24). Na same riječi Isusove saopćili su Ivanu Krstitelju: »Slijepi progledaju, hromi hode, gubavi se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, siromašnima propovijeda se evandjelje« (Lk 7, 22); a sv. Matej pripovijeda, »da se silan svijet divio, videći njeme gdje govore, kljaste zdrave, hrome gdje hodaju, slijepe gdje gledaju« (Mt 15, 31). Najnježnija je ljubav govorila iz njega: »Žao mi je naroda« (Mt 15, 32), kad je vidio, da narod gladuje i nasitio ga kruhom, što ga je čudesno razmnožio. Plakao je sa žalosnima. Ali najveću ljubav gojio je prema griješnicima. »Ja ne dodjoh da zovem pravednike, nego griješnike«, rekao je sam. Na nje je mislio, kad je uoči smrti svoje ustanovio presveti Oltarski Sakramenat; za nje je molio na križu: »Oče, oprosti im, jer ne znadu, što čine« (Lk 23, 34) te je još u zadnjem času na istome križu od velikog griješnika, od ubojice, koji se je kajao za svoje grijehe, učinio svêca, obećavši mu: »Zaista ti kažem, danas ćeš biti sa mnom u raju«.

Da, Isus Krist nam je najveća, najčišća ljubav! A ono, što je bio on, htio je takodjer da bude njegovo kraljestvo — Katolička Crkva: »Jer sam vam dao primjer« — to su njegove riječi — »kako ja činih vama, tako i vi da činite« (Iv 13, 15). »Novu vam zapovijed dajem, da ljubite jedan drugoga, kao što sam ja ljubio vas, da se i vi ljubite medju sobom« (Iv 13, 34). Tu je zapovijed preuzela Crkva kao najmiliju baštinu iz ruku Isusovih i tako je ona od svega početka divno kraljestvo najsjajnije ljubavi: ljubavi prema Isusu, prema istini, prema iskrnjemu. Milijuni mučenika su dali život svoj, jer su ljubili Isusa

i njegovu istinu; nebrojene čete propovijednika i misijonara su iz iste ljubavi žrtvovali i žrtvuju se za Isusa i njegovu istinu; nepregledni se redovi redovnika i redovnica odrekli i odriču svijeta i svih njegovih ugodnosti radi Isusa, da u samoći i zaboravljenosti živu i rade samo radi toga, jer vole Isusa i njegovu istinu. Kad gledamo na svu ljubav, što se u Crkvi Katoličkoj pokazala i pokazuje, čini se kao da gledamo na neizmjerno more bez brijega i kraja. A to more postaje sve veće i šiří se sve više, kad gledamo takodjer na onu ljubav, koja se iz iste Crkve Katoličke izlijevala i izlijeva na ljudski rod bez razlike narodnosti i vjere, kraja i vremena.

Već se o prvim kršćanima kaže: »A u mnoštvo onih, koji vjerovaše, bijaše jedno srce i jedna duša« (Dj Ap 4, 32). »Tečevinu su i imanje prodavali i dijelili svima, kako je koji trebao« (Dj Ap 2, 45). Skoro je morala poganska okolina, koja je bila sama puna svake nepravde, bez srca i okrutna (Rim 1, 29. 31), najvećim udivljenjem kliktati: »Gledajte, kako se medjusobno ljube« (Tertull. Apolog c. 39). Novo evandjelje donosilo je oslobodjenje robovima, pomoć siromasima, pouzdanje zapuštenima, utjehu bolesnicima, suzbijalo je krutost, strogo osudjivalo nasilje nad rodjenom i nerodjenom djecom, štitilo čast i dostojanstvo žene. Ljubav se širila sve više po svijetu. Sredinom trećeg stoljeća nastala je u Aleksandriji velika kuga: pogani su ostavljali najdraže svoje, bacali su svoje bolesnike i umiruće na polje, svi su bili puni straha da se ne zaraze; kršćani se naprotiv žrtvovali jedan za drugoga, i premnogi su umrli od zaraze i radi svoje ljubavi prema bolesnicima, strah im je bio nepoznata stvar (Euseb. Hist. Eccl. VII, 22). Ta se slika opetovala i opetuje se svuda, gdje se javlja kraljestvo ljubavi — naša sveta Katolička Crkva. Tko može, da nabroji sva djela milosrdja i ljubavi, što su u toku dugih stoljeća izašla po njoj? Sjetite se samo na nepregledne redove naših sestara milosrdnica, naših školskih sestara, naših brojnih muških i ženskih redova i kongregacija, koje žrtvom svôga rada i svojih molitava i svôga života, promiču duhovna i tjelesna dobra iskrnjega; sjetite se na mnogobrojna udruženja, na konferencije sv. Vinka Paulskog, sv. Elizabete i t. d.; na mnogobrojna misijska udruženja, koja se sva posvećuju ljubavi prema iskrnjemu. A tko može prebrojiti ono, što pojedini kršćani čine radi Boga za svôga bližnjega? Koliko je utjehe donijela Crkva za vrijeme svijetskog rata bijednim zarobljenicima, djeci i siromašnim obiteljima! Kako se moramo diviti ljubavi sv. Oca Pape Pija XI., koji se kod svake prigode zauzimlje za prava Isusa Krista, za čistoću objavljenih istina i za to, da i mi pregnemo, kako bismo našu po vjeri nesjedinjenu braću što više upoznavali, štovali, zavoljeli, pa im s molitvom pomogli, da se sjedine s Petrom i njegovim nasljednikom.

Crkva naša, to vidljivo kraljestvo ljubavi, predstavlja se, to jasno gledamo baš po ljubavi, kao drugi Krist! I ona je dobri pastir koji daje život svoj za ovce svoje, i ona zalazi od kraja u kraj, koliko medju Eskime u ledenoj Alaski, toliko medju crnce u vrućoj Africi, u pustinje i u prašume, te nosi svijetlo istine u tminu neznanja, praznovjerja i zabluda, te pruža pomoć bijednima, zapuštenima, djeci, siromasima i bolesnicima; i ona umire u svojim izaslanicima sada za prava Božja, sada u službi istine, sada u službi iskrnjega, uvijek nastavljajući život Isusu Krista te svuda po svijetu svjedoči, da je ona doista tijelo Njegovo, kraljestvo Njegove ljubavi.

* * *

Nama pak, koji smo dijelovi toga tijela, ne preostaje drugo nego da s tim tijelom takodjer živimo, čvrsto vjerujući u sve objavljene istine, postojano vršeći pravdu, t. j. zapovijedi Božje i sv. Crkve, uvijek spremni, da bude naša ljubav prema Bogu i iskrnjemu živa i djelatna. Ne strašimo se nikada poteškoća, koje se dižu od naših zlih sklonosti, ili od vanjskog svijeta, od sablažnjivog društva i protivnika naše svete Crkve. Ne strašimo se, velim, jer u kraljestvu Božjem pruža nam se bogatstvo upravo nebeskih prava, da možemo ne samo Isusu ostati vjerni, nego i njemu biti sve sličniji.

3. Naša prava i naše dužnosti.

Nije isključeno, da ste u svojem dojakošnjem životu bili toliko nesrećni, da ste možda i s teškim grijesima Boga uvrijedili. Teški grijeh prouzrokuje, da kršćanin izgubi milost posvećujuću, koja sačinjava svrhunaravni život naših duša. On postane mrtvo udo na tijelu Kristovom, a ta smrt je za nj najveća nesreća. Ali premda mu je duša u životu milosti radi smrtnoga grijeha mrtva, i mrtva takodjer za život u raju, ipak ostaje po vjeri dio tijela Kristova. Pomoću vjere može mu duša uvijek uskrsnuti na život milosti. Naš se je nebeski Spasitelj pobrinuo za predivno sredstvo u sakramentu sv. pokore da može svaki grješnih po raskajanoj ispovijedi i iskrenom pokajanju opet polučiti svrhunaravni život te se sjediniti s Kristom i u duši istoga života. Cijenite dakle sv. ispovijed! Ona je prvi plod muke i smrti Isukrstove. Na sam nam je dan svoga uskrsnuća naš predobri Spasitelj taj plod izručio, da nam bude jako sredstvo k polučenju pravog mira, k ostvarenju i održanju ljubavi prema Bogu i prema iskrnjemu. Sv. ispovijed je jedno naše divno upravo božansko pravo, što ga imamo kao članovi kraljestva Kristova. Služite se često tim pravom, služite se s njim kod svake prigode!

Djeca će Vam postati dobra, predragi roditelji, ako idu često na sv. ispovijed. Ali trebalo bi da idu k ispovijedi barem svaki mjesec. Naravski, da je najbolje, da ih na to vi sami svojim vlastitim izgledom potičete. Služite se tim pravom vi svi, koji imate gorku težinu one zle navike, da psujete i kunete i hulite na Boga i druge svete stvari! Budite sigurni, da ćete se u kratko vrijeme ostaviti ovog griješnog govorenja i psovanja, ako se poslužite s čestom svetom ispovijedi, no nedostaje da k ispovijedi idete jedan ili dva ili tri puta na godinu, nego ispovijed Vaša mora biti česta. Služite se tim pravom vi svi, koji ste opterećeni s raznim napastima i zlim sklonostima, i koji se borite protiv grijeha nečistoće. Česta će vas dobra sv. ispovijed sigurno okrijepiti te dignuti na puteve lijepih kršćanskih krijeposti. O koliko neizmjerno bogatstvo nam je dao dragi Bog u pravu na sv. ispovijed! Ne zaboravite ga nigdje i nikada i služite se s njim da budete u kraljestvu Kristovu, u svetoj Katoličkoj Crkvi, odlični dobri sveti članovi njegovi!

Još divnije imamo pravo u presvetoj Euharistiji. U njoj je prisutan pod prilikom kruha sam naš Gospodin Isus Krist. Radi nas je htio, da ostane u našoj sredini do konca svijeta. Imamo ga kod svete mise i u svetoj pričesti. On želi, da bude naš kod sv. mise i u svetoj pričesti. Naš je kod sv. mise kadagod pobožno prisustvujemo pri sv. misi, te svoje nakane i svoje molitve sjedinjujemo s Njime, koji se na oltaru za nas prikazuje Ocu nebeskomu. Još više je naš, kada kod sv. pričesti dolazi u duše naše, da »ostaje u nama i mi u njemu« (Iv 6, 57). Nema bolje i uspješnije molitve od one, koju kod sv. mise sjedinjujemo sa Spasiteljem našim na oltaru. On je rekao: »Ako li što zamolite u mene u moje ime, ono ću učiniti« (Iv 14, 14), a eto, najljepša prigoda, da ga što zamolite, i da budete uslišani, pruža vam se kod sv. mise. U svetoj pak pričesti nudja nam se »kruh života« — t. j. sam Isus Krist —, »Kruh, koji s neba silazi, da tko od njega jede, ne umre« (Iv 6, 48. 50). To je hrana za naše duše, za koju toliko puta molimo: »Kruh naš svakidanji daj nam danas«, a na koju toliki zaboravljaju! Ali sada treba da zapamtimo, da je i ta vrhunaravna duhovna hrana n a š e p r a v o.

Nijesmo toga prava nikada zaslužili, pače mi smo tog prava potpuno nevrijedni. Bio je sam Bog Isus Krist koji je htio, da bude hranom našim dušama i da imamo pravo, da ga kao hranu za naše duše uživamo. Samo on je mogao to učiniti, koji je ljubav sama (1 Iv 4, 16), »jer je on blag nezahvalnima i zlima (Lk 6, 35), te je htio, da nam otkrije neizmjernost ljubavi svoje ne samo tim, što je dao svoj život za naše otkupljenje, nego i tim, što je odredio svoje presveto tijelo i svoju presvetu krv za hranu našim dušama. O »ljubimo mi Boga jer nas je on najprije ljubio!« (Iv 4, 19).

To ćemo dokazati tim, da se brižno služimo pravom, koje nam je dao, da naime rado idemo i na sedmične dane na sv. misu te pristupamo kadagod nam moguće, k svetoj pričesti.

Harnost prema Bogu je naša sveta dužnost; to je najmanje, što mu svaki od nas mora da dade! Harnošću na tome polju, da se to jest rado i često služimo nebeskim pravima, što ih imamo u svetim sakramentima, a osobito u svetoj ispovijedi i svetoj pričesti, pokazat ćemo ne samo da cijenimo ljubav Božju prema nama, nego da i mi ljubimo svoga božanskoga dobrotvora te da smo svijesni, da je Crkva Njegova, Crkva naša Katolička kraljestvo i domovina svetosti. Radi toga vrijede i za nas riječi, što ih je jednom Bog Izraelu govorio: »Ti si narod svet Gospodinu Bogu svojemu, i on je tebe izabrao, da mu budeš narod osobit izmedju svih naroda, koji su na zemlji« (5 Mojz 7. 6).

* * *

Ali kao svetomu narodu ne samo da je naša dužnost, da smo Bogu za njegova dobročinstva zahvalni i da rado i često uzimamo darove, što nam ih danomice pruža, nego moramo takodjer, da Njemu i kraljestvu Njegovu — našoj Crkvi Katoličkoj vjerno služimo i njoj da vjerni do smrti ostanemo!

Pa to se, kazat ćete, razumije samo od sebe. Da, istina, to se razumije samo od sebe; radi toga shvatit ćete na prvi mah ono, što slijedi:

Mnogi od Vas putuju u svijet radi zarade. Od srca želim svima, da ih svuda prati blagoslov Božji, ali baš, da sa sigurnošću polučе taj blagoslov, dovikujem im: Ne zaboravite nigdje u tudjinstvu sv. Crkve Katoličke. Neka bude prva Vaša briga, da svagdje najprije potražite crkvu u kojoj se obavlja sv. misa, u kojoj se dijeli sv. pričest, u kojoj se pruža prigoda za sv. ispovijed. Ne zaboravite nigdje, da Vas svuda kao kod kuće vežu sve zapovijedi Božje i zapovijedi sv. Crkve, te da nema blagoslova Božjega, ako te zapovijedi teško kršite. Nastojte radi toga, da se svuda često služite svetim pravima, koja su Vam prije bila obrazložena, svuda u Jugoslaviji, u svakoj službi i na svakome mjestu, isto tako u Americi, Kanadi pa makar u samoj Australiji; jer svuda ima kraljestvo Božje, te s njim katoličkih crkava i katoličkih svećenika!

Vjernost prema Crkvi Katoličkoj, u kojoj su djedovi naši umirali kroz više nego hiljadu godina te se sada nalaze, kako se ufamo, u nebu skupljeni oko glave njezine, Gospodina Isusa Krista, vjernost prema toj Crkvi, opetujem, mora da bude naše geslo osobito onda, kad dolaze zavodnici te počmu klevetati našu svetu Crkvu, zlo govoriti o njoj, zlo govoriti o njezinom poglavaru rimskome papi, zlo govoriti o biskupima, svećenicima, redovnicima, zlo govoriti o njezinim naukama. Daleko s čovjekom, koji ovako govori, i premda ti je možda blizu i mio, kao oko tvoje »izvadi ga i baci ga od sebe!« (Mt 18, 9). Sv. Ivan apostol, apostol ljubavi, naročito veli i pozivlje vjernike: »Ako tko dolazi k vama i ove nauke ne donese — t. j. nauku poštovanja i ljubavi prema Crkvi Katoličkoj —, ne primajte ga u

kuću i ne kažite mu zdravo!« (2 Iv 10). Iz istoga razloga klonite se svih listova, koji šire zabunu i nepovjerenje protiv Katoličke Crkve i Rimskoga Pape! Nema vjernosti prema Kristu i Njegovoj Crkvi u čovjeku, koji se lakoumno takove listove pretplaćuje te ih čita!

U današnje se doba donose zakoni u parlamentima, koji se odnose na razna prava Crkve, na odgoj djece i na škole, na ženidbu i t. d. Mnogo, mnogo puta se dogadja, da ti zakoni vrijedjaju prava Crkve, pače su povodom, da se Crkva progoni, kako to sada opažamo u Meksiku. Ali znajte, u parlamentarnim državama prave zakone narodni poslanici, a poslanike biraju državljani, koji imaju biračko pravo. Medju Vama ima mnogo onih, koji imaju to biračko pravo. Jasno je, da je njihova sveta dužnost, da se kod svakih izbora, a osobito kod izbora za parlamenat najprije tačno obavijeste, kakovo stanovište zauzimlje jedna ili druga stranka dotično kandidat, za koga će glasovati, prema Crkvi i njezinim pravima. Samo neznalica i djetinjast čovjek glasovat će za stranku ili kandidata, čija načela ne pozna. Ako pak dozna, da je stranka odnosno njezin kandidat već pokazao, da je protivnik Crkve i njezinih svetih prava, da je hulio na Crkvu, na papu, na biskupe, na katoličko svećenstvo, ne smije mu nikada dati svoga glasa. To je dužnost svakoga katolika u svakoj državi! To je dakle dužnost i Vaša u našoj državi, jer inače radite na izdajstvu kraljestva Božjega. Vaša je to dužnost takodjer radi vjernosti, koju valja da nosite samoj državi, jer treba pamtiti, da poslanik, koji radi u parlamentu oko zakona protiv kraljestva Božjega i njegovih prava ne radi nikada ni na korist države ni na korist naroda. To svjedoči Bog sam navještajući: »Ako Gospodin ne će graditi doma, uzalud se muče koji ga grade; ako ne će Gospodin čuvati grada uzalud ga čuvaju koji ga straže« (Ps 126, 1), te još jasnije na drugome mjestu: »Moab će se istrijebiti, da ne bude narod, jer se podiže na Gospodina« (Jer 48, 42)

Upozoriti moram ovom prigodom takodjer na neke pojave, koje se opažaju, a dolaze k nama iz stranog svijeta osobito u ljetno doba preko naših kupališnih mjesta, na pr. pojave u ženskoj nošnji, koje se nikako ne slažu sa zahtijevima i propisima kraljestva Isusa Krista; pored toga čuju se i glasine o modernim plesovima, koji da se pomalo uvlače i u nekojim krajevima naše biskupije. Predragi vjernici, lijepo Vas molim, da odbacite od sebe sve što ne odgovara poštenim starim običajevima, koje ste baštinili od svojih otaca. U posebnom ću se pismu prigodno osvrnuti na pomenute pojave, koje nikako ne odgovaraju značaju djece Božje u kraljestvu Kristovu.

* * *

Ovo imajući pred očima blagodarimo danomice Bogu, što se nalazimo u kraljestvu Božjem — u krilu svete Katoličke

Crkve. Kako mora svaki od nas da vazda i harnim srcem povikuje: »Kako mili su stanovi tvoji, Gospodine nad silama!« (Ps 83, 1). Ti stanovi nam govore, da smo djeca Božja, najuže sjedinjena u jedno tijelo s glavom svojom Isusom Kristom! On nam kao svijetlo svijeta otkriva svu istinu, da možemo sretno i mirno živjeti na zemlji i ujedno sebi što ljepše pripravljati zalog neumrlosti za život vječni; On je »sunce pravde« »Mal 4, 2), koji ne će da pregleda ni čašu hladne vode, kojom tko napoji jednoga od malenih, da mu ne bi propala plaća (Mt 10, 42); On je Bog ljubavi, hrana naše neumrlosti, On je naše sve! Da, sve nam je On u Crkvi našoj Katoličkoj, koju kao majku naše svetosti i samo kraljestvo svetosti svim srcem štujmo i ljubimo i kojoj hoćemo do smrti vjerno služiti! »Blago onim, koji žive u domu tvom!« (Ps 83, 4), kliče prorok David. Mi živimo u domu tome! Od srca Vam želim, da ste u domu tome sretni i blagosloveni u ime † Oca i † Sina i † Duha Svetoga. Amen.

U Krku, na Svjećnicu, dne 2. februara 1927.

† JOSIP, biskup.